



Nawoord van de uitgever

1994 was een topjaar voor Houtekiet. Niet alleen publiceerden we de bestseller *De wereld van Sofie* van Jostein Gaarder maar ook de langverwachte tweede roman van Anne Provoost. Beide titels verkopen vandaag nog altijd. Er zijn weinig boeken die dat na 20 jaar nog kunnen zeggen en dit is een understatement.

Vallen nam een vliegende start. *Het Algemeen Dagblad* schreef bijna meteen na verschijning: 'De taal van Anne Provoost heeft dankzij de soberheid van haar dialogen grote zeggingskracht. Ze is een meester in het afwisselen van spanning, sfeer, beschrijving en actie.' In het *NRC-Handelsblad* stond kort daarna: 'Zo complex dat kwalificaties als overtuigend, uitgekiend, geconstrueerd en huiveringwekkend de lading maar ten dele dekken. Laat ik het, als het bij één woord moet blijven, maar op "zinderend" houden.' *Trouw* nam een voorafname op de literaire prijzen die na de jaarwissel zouden worden uitgedeeld: '*Vallen* is een indrukwekkende roman: actueel, complex en meeslepend: absoluut de belangrijkste jongerenroman die in 1994 verschenen is, zowel maatschappelijk als literair.'

De recensent van *Trouw* kreeg gelijk. 'Hatrick voor *Vallen* van Anne Provoost,' kopte *De Standaard* in het voorjaar van 1995. Op tien dagen tijd kreeg het boek drie grote prijzen voor jeugdliteratuur, de allereerste Gouden Uil, de LIBRIS Woutertje Pieterse Prijs en de Boekenleeuw. Later werd dat lijstje van prijzen nog aangevuld met de Zilveren Griffel, de Interprovinciale Prijs voor Jeugdliteratuur en de vijfjaarlijkse Lavki-prijs.

Al snel polsten buitenlandse uitgevers naar de rechten. Het werk werd vertaald in het Engels, Frans, Spaans, Duits, Fins, Noors, Zweeds, Deens, Catalaans, Pools en Sloveens. In Australië stond het boek jarenlang op de verplichte leeslijst van de middelbare scholen.

Eveneens kort na de verschijning nam een Nederlands filmbedrijf een optie voor de verfilming. De filmmaker werkte een tijdlang aan een scenario, maar noemde het boek na verloop van een goed jaar onverfilmbaar en haakte af. Zo kwamen de rechten weer vrij en kreeg Hans Herbots de kans om het boek alsnog naar het grote scherm om te zetten. Zijn Engelstalige langspeelfilm werd in 2001 eerst in Cannes vertoond en ging daarna op het filmfestival van Gent in Belgische première. Er werd een filmeditie van het boek gemaakt die, net zoals de gewone editie, verschillende weken in de boekentoptien bleef staan.

Vallen inspireerde naast cineasten ook theatermakers. In het Nederlandse taalgebied werden er in de loop van de jaren vier verschillende interpretaties op de planken gebracht, twee in Vlaanderen en twee in Nederland. De voorstelling in Nijmegen werkte een vervolg uit op het boek, met een stuk waarin Caitlin en Lucas elkaar na tien jaar opnieuw treffen. De vijfde, meest recente voorstellingsreeks, dateert van dit voorjaar, en werd gemaakt door een Franse regisseur uit Bretagne, met opvoeringen in Vannes en Parijs.

Het boek kent nu een eenentwintigste druk bij Houtekiet. Andere uitgevers hebben er schooledities, feestedities en poc-ketedities van gemaakt. Van de schooledities bij Malmberg en Wolters/Noordhoff werden er meer dan honderdduizend exemplaren gedrukt. Het boek verscheen bij twee uitgeverijen van Grote Letters en werd omgezet in braille.

Vallen wordt vandaag nog steeds gelezen. Generatie na generatie worden lezers aangegrepen door het dilemma waar Lucas

voor staat, de onmogelijkheid van de keuze die hij moet maken, en de onomkeerbaarheid van de beslissing die hij neemt. Door een reeks van – op het eerste gezicht – onbelangrijke voorvallen, komen de personages in een fuik terecht, waaruit ze niet meer lijken te kunnen ontsnappen. In de woorden van de jury van de Woutertje Pieterse Prijs: ‘Van begin af aan vertoont *Vallen* de trekken van een klassiek noodlot; traag, maar onontkoombaar gaat het op een huiveringwekkend slot aan.’

Bij de 20ste druk heb ik *Vallen* bij wijze van test nog eens herlezen en de roman blijft even spannend en de personages even intrigerend als bij de eerste lectuur, hoewel ik wist hoe fataal het verhaal afloopt. Een tour de force. Maar vooral: de problematiek die Anne Provoost aankaart is nog steeds even actueel. Als burger zou je wensen dat de roman volslagen achterhaald en gedateerd zou zijn, voor de lezer blijft hij precies daardoor meer dan ooit fascineren.

Leo de Haes
uitgever Houtekiet